

AMERIČKA KOPNENA VOJSKA POSLE RATA U VIJETNAMU

U SAD se nastavljaju rasprave i međusobna optuživanja — ko je kriv za slom u Vijetnamu —, koje su zahvatile gotovo sve političke i vojne strukture. Kritičari u Kopnenoj vojsci, na primer, uporno tvrde — »nisu nam dozvolili da se borimo i da pobedimo«. Ova tvrdnja, međutim, — ističe autor* — zaobilazi jedno drugo, mnogo bitnije pitanje: da li deo krivice snosi i Kopnena vojska, »da li smo naš posao mogli bolje obaviti i dovesti do vojne pobe-
de, ili barem, da li se taj rat mogao završiti ranije i sa manje gubitaka?»

Autor M. Paui kaže da ne zna odgovor na ta pitanja, ali se ona, ipak, moraju postaviti, a njegov članak treba da posluži kao putokaz za moguća rešenja.

Pošteno i brižljivo ispitivanje uzroka poraza u Vijetnamu može koristiti KoV i čitavoj naciji na više načina. Prvo, premda se »ne mogu povratiti u život pali drugovi, može se barem obezbediti da njihova smrt pomogne drugima«. Ako su neke fatalne greške i bile učinjene, a one su sigurno učinjene, onda neke od tih grešaka leže u našoj taktici, metodima, operativnim

postupcima itd. Drugo, ako dozvolimo da se zaboravi na Vijetnam — da ga odbacimo kao neku zabludu i grešku — i ako se vratimo na priče samo o ratovima koje smo dobili, onda ćemo izgubiti mnoga dobra i korisna iskustva. Treće, mi se pravimo »da smo suviše pametna i iskusna (ili suviše cinična) Kopnena vojska i tako sami sebe obmanjujemo u verovanju da smo u Vijetnamu obavili dobar posao, ali da su samo odluke onih drugih, civilnih rukovodilaca, spasle neprijatelja od poraza«. Ako se tako nastavi, neizbežno ćemo jednog dana doći do saznanja da je to zabluda, da to nije tačno, što će nas to još više ogorčiti. Najzad, ako sami ne ispitamo sopstvenu delatnost, onda će to učiniti neki drugi u društvu. Naime, ranije ili kasnije, kada vlada, kongres i druge javne i uticajne grupe prestanu da optužuju jedni druge, naći će se neko ko će predložiti da je i u Kopnenoj vojsci potrebno »očistiti kuću«.

Autor se zalaže da analizu vijetnamskog rata treba preduzeti s velikom pažnjom, a značajne nalaze i zaključke instituisati. Analizama treba dati profesionalni, a ne emocionalni okvir. To znači da treba postaviti i dati odgovor na ova pitanja: da li je Kopnena vojska bila pravilno organizovana za borbu? Da li smo pravilno i objektivno razmatrali neprijatelja? Da li su

* »The US Army After The Fall of Vietnam: A Contemporary Dilemma«, by major Marc B. Powe, United States Army, *Military Review*, februar 1976., SAD.

konceptije o vazdušno-pokretnim i rečnim operacijama ostvarile odgovarajući cilj? Da li su naponi naših starešina koji su bile savetnici sajgonskog režima bili pravilno usmereni?

Razumljivo, ima i tehničkih pitanja koja se moraju razmatrati. Da li je puška M-16 bila ono pravo oružje? Da li je bilo korisno prebaciti u Vijetnam svu onu super komplikovanu opremu za izviđanje i osmatranje da bi se otkrili pojedini neprijateljevi vojnici kako voze bicikl ili kako veslaju u nekom lakom čunu? Zar, možda, ne bi bilo bolje da su neposrednu podršku na bojištu više obezbeđivale vazduhoplovne snage, a ne topovi u sastavu Kopnene vojske? itd.

Samo na neka od ovih pitanja autor je dao svoje mišljenje i komentare. Naime, on i sam kaže »da je postavio mnogo više pitanja, nego što je dao odgovora.«

Naglasak na kratkoročne ciljeve. Personalna politika je uočljiv primer koji ukazuje na to da su kratkoročni ciljevi zamaglili krajnji cilj. Uvođenje roka službe od dvanaest meseci u Vijetnamu je očigledno bilo dobro sa stanovišta moralna, ali to je imalo velike nedostatke u pogledu vojne, borbene efikasnosti.

Kratak rok boravka komandnog kadra u Vijetnamu daje izvesne prednosti, jer starešina borbene jedinice uloži sve od sebe u određenom periodu. Ali, da li je osnovni i glavni cilj bio u tome da što veći broj oficira »projuri« kroz službu u Vijetnamu? Da li je bilo pošteno da se vojnici, podoficiri i mlađi oficiri stalno »muče i lome« s novim starešinama? Nismo li bili osetljivi i popustljivi prema svakom novom starešini kako bi u kratkom roku potvrdio svoju reputaciju, bez

obzira kako će to uticati na jedinicu?

Autor je postavio pitanje: šta se postiglo *statističkim izveštavanjem*? »Jedan prijatelj mi je rekao da se čitava stvar sa 'prebrojavanjem mrtvih' sastojala u naporu — od sredine šezdesetih godina pa nadalje — da sami sebe ubedimo da smo, u statističkom pogledu, stalno dobijali i pobeđivali, iako smo iz dna duše znali da to nije bilo tako.« »Prebrojavanje mrtvih« bilo je loše, podaci nisu bili tačni, ali je to bio jedini način da »udovoljimo zahtevima naših proizvođačkih gospodara«, prihvatljiv postupak za velike korporacije, »ali propast i nesreća za Kopnenu vojsku.«

To statističko izveštavanje se pretvorilo u prikupljanje podataka o »broju mrtvih«, njihovom pretvaranju u »žitnu meljavu« za kompjutere. Premda je to bilo, sigurno, zasnovano na nekim »strategijskim razlozima«, ipak se čovek mora zapitati koliko se oštro i čvrsto Kopnena vojska, kao institucija, oduprla svemu tome, pogotovu kada je postalo jasno da su mnogi od tih podataka bili ne samo lažni, već i pogubni po svojim efektima za naš profesionalni poziv — zaključuje autor.

Sličan problem se pojavio i u vezi s politikom *pacifikacije*. Svako ko je na bilo koji način bio povezan sa bilo kojim programom pacifikacije našao je, sigurno, u njima dosta promašaja. »Koliko smo samo eksperimenata pokušali da sprovedemo («Novi život», »Mrlja nafte«, »Utvrđeno seoce«, sve neki genijalni pronalasci za učenike u školi, ali nikad podesni za stvarnu situaciju)? Čudno je da nimalo pažnje nismo poklonili iskustvima naše sopstvene istorije protivgerilske borbe na Kubi i Filipinima posle špansko-američkog rata, u kome se

situacija nije mnogo razlikovala od ove u Vijetnamu».

Čitalak bi mogao pomisliti da autor članka »sada nastoji da mu prikaže da je sve to ostalo za nama«, da su ti problemi nestali itd. Autor se pita: jesmo li se oslobodili sistema »bušenih kartica«, politike koja se sprovodi na bazi tobožnjih vojnih razloga, a koja je stvarno protivna interesima Kopnene vojske i gomilanja besmislenih statističkih podataka samo da bi nečim hranili naše kompjutere? M. Cani je dao odgovor: »Nisam siguran da smo se toga sasvim oslobodili«.

Zahtev da sve bude savršeno. Autor smatra da problemi na koje je ukazao još uvek postoje i, verovatno, da će još dugo postojati, jer su pogledi ostali nepromenjeni. »Čini mi se da u Kopnenoj vojsci postoji rašireno uverenje da je u svakoj situaciji najglavnije — uspeh, i samo uspeh. Bez obzira šta se radilo, rezultati moraju biti najveći ili najmanji, najviši ili najniži, najefikasniji i sa najmanje troškova ili gubitaka. Ukratko, tu nema mesta ni za šta drugo već samo za apsolutni, količinski merljiv uspeh«. Taj fenomen dobija sve više maha, pogoršava se i deluje sve štetnije na Kopnenu vojsku.

»Ko još ne zna za nekog našeg starešinu čija profesionalna karijera nije bila ometana ili uništena zahtevom da se postigne neko savršenstvo? Ko još nije osetio štetu koju Kopnena vojska trpi od te moderne »stahanovštine«? U Vijetnamu, svaka borbena jedinica je morala da ubije više »prljavih momaka« nego prethodnog meseca ... Ako se to ne dogodi, onda je situacija bila očigledno takva da je zahtevala nove brojke ili nova lica. Danas, svaki statistički podatak mora da se kreće u pravilnom smeru, od lokalne regrutne komande

pa do pešadijske čete u Koreji. To se na neki način i odvija, ali po koju cenu u ličnim karijerama, u ličnom dostojanstvu, u ličnom zadovoljstvu i u stvarnim dolarima?»

Ovo, međutim, ne treba smatrati kao napad na standarde rada i delovanja — ističe M. Paui. Naprotiv, potrebno je uvesti još oštrije, strožije standarde, ali ih onda treba razumno primenjivati. I ti standardi treba onda da budu funkcija komandovanja, rukovođenja, a ne nekih menadžerskih veština. »Ko od sadašnjih oficira u Kopnenoj vojsci nema dvojicu, trojicu prijatelja — izvanrednih oficira — čije vojničke karijere nisu bile uništene jednom ili sa dve službene karakteristike (često pisane od istog ocenjivača), u kojima, slučajno ili namerno, nije bilo dovoljno pohvalnih reči? Ko isto tako ne zna za dobre, sposobne, obično starije podoficire, koji su u stanju sve da urade, ali koji ne mogu da prođu kroz neke čudne specijalističke testove i tako otpadaju? Ko nije čuo za izvanredne mlade oficire koji su samo zbog jedne greške morali da traže vraćanje na niži položaj ili u niži čin, da podnose ostavku na službu ili da budu jednostavno izbačeni iz vojske? Iz istog razloga, ko od nas još ne zna za ne mali broj naših drugara koji nikad nisu ništa rizikovali, kojima nikad ništa nije naškodilo i koji su se uvek provlačili dalje? Brojka onih prvih je suviše velika, dok ovih drugih još nije tako visoka«.

Prekomerna komplikovanost. Ponekad se učini da u Kopnenoj vojsci imamo sve vrste stručnjaka samo ne boraca, imamo toliko kompjutera da bi svaki vojnik mogao imati svoj lični. »Ovo bi mogla biti reakcija jednog običnog mozga, ali ono što je Kopnenoj vojsci stvarno potrebno — to je manje stručnjaka

za automatsku obradu podataka, analitičara za operativno istraživanje, kontrolora — elektroničara, nuklearnih fizičara, štabnih i administrativnih službenika, a više običnih vojnika. Isto tako, bilo bi poželjno razmotriti na koji način se vojnici mogu obučiti da ponovo preuzmu neke od onih poslova koje su ranije radili, a koje su im sada mašine preuzele.«

Nema nikakve sumnje da kompjuteri brzo i tačno obrađuju podatke i da otvaraju nova polja mogućnosti. Međutim, oni ne mogu da misle; oni su potpuno nepouzdati kada se sa njima nepropisno rukuje ili programira; oni zahtevaju veoma komforne uslove rada, i najzad, oni su veoma skupi. Autor ističe da nisu potrebni ogromni, komplikovani sistemi — već relativno jeftini minikompjuteri, koji mogu obavljati celokupni posao u diviziji. »Sa sve manje dolara koje dobijamo, da li su nam potrebni »taktički« kompjuteri, čije funkcionisanje ometaju normalni borbeni uslovi, kao što su vrućina, hladnoća, prašina, neprijateljevo dejstvo i drugi?

S druge strane, autor se pita: ne pokušavamo li suviše mnogo da koristimo mašine da bi vojnike oslobodili opasnih i dosadnih poslova? Po čitavom Vijetnamu posejali smo specijalne, automatske zemaljske prisluškivače da bismo otkrili neprijateljeve pokrete, da bismo, zatim, naslepo, otvorili uragansku vatru. Ovo je, očigledno, bila dobra ideja za mnoge situacije, ali kako je vreme prolazilo, ta činjenica da su prisluškivači mogli da obavljaju posao — iako u sasvim nezadovoljavajućem stepenu — učinila je da je postalo nepotrebno rizikovati ljudske živote. Iako se to ne može dokazati, postoji sumnja da smo u dužem periodu rata, ipak, izgubili mnoge vojničke živote, jer smo bili

izgubili veštinu da »pročešljavamo zemljište«, jer su, eto tu, postojali elektronski prisluškivači, radari, »njuškala neprijatelja« i uređaji s infracrvenom svetlošću. Obezbeđenje vojničkih baza počelo je sve više da zavisi od sistema mehaničkog osmatranja i prisluškivanja pa ipak je neprijatelj upadao u te baze, uništavao ih i ubijao naše vojnike. Svakako da će kvalitet obaveštajne službe trpeti kada se osloni samo na jednu vrstu informacija, u ovom slučaju samo na sistem za mehaničko osmatranje.

»Buduće implikacije takvog stava da se koriste samo mašine, a ne i ljudi daje povoda za uzbunu. Korišćenje velikog broja različitih mašina za osmatranje i prisluškivanje, čije bi se informacije ulivale u »borbene kompjutere«, koji bi nam onda, s velikom tačnošću, predskazivali gde će se neprijatelj nalaziti u nekoliko sledećih časova, moglo bi učiniti da pomislimo kako bi u skoroj budućnosti mogli dobiti izvanrednu obaveštajnu službu, koja bi svoj posao obavljala vrlo jeftino i bez ljudskih života. S takvom vrstom saznanja o neprijatelju, zbog čuda tehnike, mi bismo zatim bili u stanju da dosledno primenjujemo načela o masiranju snaga i iznenađenju. Međutim, tu postoji samo jedna teškoća. Taj sistem nije uopšte efikasno dejstvovao u Vijetnamu, i to protiv neprijatelja koji se u tehničkom pogledu nije mogao meriti s nama. Često se dešavalo da je taj sistem bio prenatrpan tolikom količinom sirovih, neobrađenih informacija da je u njima teško bilo razabrati one dobre i tačne, čak i kad su se pojavile. A kakvo će biti naše iskustvo kada se u budućnosti suprotstavimo neprijatelju koji je u tehničkom pogledu ravan sa nama? Šta kada i on počne da upotrebljava uređaje za obma-

njivanje i ometanje i kada otvori ubitačnu vatru po našim kompjuterskim centrima? Mi se tada možemo naći u prvom razredu škole za obaveštajnu službu, da grickamo olovku, bez znanja kako se sve to radi.«

Autor podvlači da ovo ne treba smatrati kao napad na upotrebu uređaja za mehaničko osmatranje i prisluškivanje, i kao nagoveštaj da se kompjuteri neće više koristiti za taktičku obaveštajnu službu. Naprotiv, čini mi se da je imperativno da o obe navedene mogućnosti dobro vodimo računa. Ratovi se ne mogu meriti prema principu »uložio sam - tražim efikasnost«. Jednostavno moramo naći pravu ravnotežu između čoveka i mašine. Ne postoji savršena zamena za pešaka u borbi na zemlji; isto tako ne postoji nikakva garancija da i kompjuter ne može biti lako iznenađen ili naveden na krivi put, kao i čovek. Samo zajedno, čovek i mašina imaju svoje mesto u borbi i svaki od njih ima svoje područje u kome nadmašuje onog drugog.«

Komfor i zadovoljavanje svih mogućih potreba. Autor postavlja ova pitanja: Jesmo li u Kopненоj vojsci postali takvi da želimo da nam je sve potaman? Nisu li ugodan život i ostvareni uspesi razmekšali naše poglede i shvatanja?

»Jedan duhoviti stari prijatelj je još 1967. godine zapazio da je trebalo streljati prvog čoveka koji je dovukao kancelarijski sto u Vijetnam. Drugi je na to dodao da je trebalo izvesti pred vojni sud onog čoveka koji je tamo dovukao prvi klima-uređaj. Očigledno, obojica u hiperboli govore vrlo angažovano o suštini stvari. Ostaje činjenica da smo u Vijetnam dovukli ogromne vojne kantine, hiljade televizora, klima-uređaja, frižidera, luksuznih kola, sprejova za kosu i mnogo dru-

gih stvari, i to, čak, i u borbenu zonu. U odbranu se često navodilo da su sve te »stvarčice« dovučene kao prirodna posledica političke odluke da se sa vojskom, koja se normalno popunjavala građanima-regrutima, vodi nepopularan rat.« Pitanje je kakve je stvarne koristi od tih »luksuznih stvarčica« imao običan borac, pešak i koliki je broj nas, profesionalnih vojnika, povlačivalo svemu tome?

Autor konstatuje da je moguće sasvim lepo dokazati da je upotreba helikoptera u Vijetnamu postala obična varka. Isto tako loša je poruka da se »pešadijskim odeljenjem komanduje iz vazduha«, tačnije rečeno da komandant divizije leti u helikopteru i da odozgo, iznad glave komandira čete, bukvalno komanduje akcijama njegove čete, čime se kidao celokupni lanac komandovanja, rušio autoritet, dolazilo do loših taktičkih postupaka i rđavih navika. Nismo li mi bili u stanju da donosimo bolje odluke, da upotrebimo bolje taktičke postupke, da se nismo toliko vezali za svud prisutni helikopter? Svakako, ta mogućnost da trupe prebacujemo vazдушnim putem i da vatrom dejstvujemo iz vazduha predstavlja veliku prednost. U budućem planiranju takođe se trebalo oslanjati na najbolja dostignuća iz vijetnamskog iskustva. Međutim, valjalo bi da se na upotrebu avijacije u sastavu Kopnene vojske nešto kritičkije gleda. Možda bi planiranje i obuku naših jedinica za borbu valjalo zasnivati na vazdušnoj podršci koja bi se odvijala samo s prekidima, na mahove.

Bilo bi dobro razmisliti o tome kako bi se u borbenim dejstvima koristio manji broj raznih prikolica i generatora, a veći broj šatora i svetiljki na petrolej. »Zbog čega se veći deo novca ne bi uložio u na-

bavku borbenih vozila i kamiona za snabdevanje, a ne u veliku flotu luksuznih, putničkih vozila» — pita se autor.

Mogli bismo se zapitati ne bismo li sistem veza mogli organizovati nekim običnijim, jednostavnijim, ali zato pouzdanijim uređajima za vezu. »Iako bi takvu vezu možda bilo teže postaviti i održavati, svakako bi bilo bolje smanjiti i ograničiti upotrebu radiofonskih i radio-teleprinterskih uređaja, jer se pod neprijateljskom vatrom vrlo lako možemo naći u situaciji da ti uređaji ne rade ili da postanu suviše opasni za upotrebu.«

Želja da se sprovedu reforme. Na bazi toga što je izneo, autor se pita: imamo li mi stvarno volju da sprovedemo reforme? »Bez obzira da li je ovaj članak otkrio neke od tih problema, očigledno je da naša Kopnena vojska ima velikih muka, koje dopiru do »kičme« njenog bića. Dovoljno je čovek samo da pogleda »Armi Tajms«, pa da u njima vidi mnoštvo problema:

Sistem X ne funkcioniše onako kao što je to bilo reklamirano... Glavni inspektor je našao greške... Kongres je osuo paljbu na rad vojnih sudova i na disciplinu u vojsci... Sve veći broj molbi mlađih oficira za izlazak iz vojske... Generali odlaze u penziju u rekordnom broju... Politika unapređenja oficira i podoficira dovedena u pitanje... Ključne jedinice Rezervne vojske ostale bez propisane opreme.

Svi ovi, kao i mnogi drugi, problemi bili su utvrđeni još pre toliko godina.

»Nema sumnje da su naše današnje boljke u vojsci, jednim delom, i simptom opšte konfuzije u SAD. Međutim, ne možemo čekati da se prvo društvo, kome služimo, sredi i izleči, pa tek onda mi za njim. Mi već sada moramo biti spremni

da branimo nacionalne interese, jer bi, inače, neki agresor mogao pokušati da iskoristi našu uočljivu slabost. Međutim, nisam baš siguran da stvarno želimo da izvučemo pouke iz nedavne prošlosti i da poboljšamo stanje u kome se nalazimo.«

U Kopnenoj vojsci se mogu naći dokazi da postoje oni koji žele izmene, a isto tako i oni koji se tim izmenama opiru. Koja se od te dve grupe nalazi u dominantnom položaju, zavisi od okolnosti i od ličnosti. Uzmimo, na primer, bilo koju veću grupu oficira i pružimo joj mogućnost da raspravlja o sadašnjim vojnim problemima. Normalno, u grupi će se ubrzo izvršiti polarizacija: jedni će pozdraviti raspravu o svim bitnim problemima, dok će drugi naći da je ona neprijatna, pa čak i opasna. Većina će, međutim, verovatno ostati apatična.

Jedan oficir vrlo visokog čina rekao je autoru ovog članka da se, tako, jednom raspravljalo o izveštavanju iz jedinica, pa je tom prilikom bilo na početku izneto kako »niko u Kopnenoj vojsci ne podržava pisanje lažnih i netačnih izveštaja.« Grupa oficira oko stola je, međutim, počela da iznosi primere kako više komande vrše pritisak na starešine i komande nižih jedinica »da sve u izveštajima treba da bude lepo i dobro.« Mlađi oficiri na toj raspravi su se, uglavnom, složili da bi trebalo normalno očekivati da se u izveštajima iznose tačni podaci, a ako to nije ostvarljivo, onda je za njih bolje da potraže neki drugi posao. Neki stariji oficiri su, međutim, u početku izrazili nevericu da bi tako nešto moglo postojati u Kopnenoj vojsci, a onda su se naljutili na mlađe oficire što raspravljaju sa njima, pa su tražili da se sve odmah prekine. Istini za volju, neki drugi stariji

oficiri su bili spremni i voljni da čuju i ono šta drugi misle. Na kraju konferencije, jedni su bili uverenja da je mnogo korisnih stvari izašlo iz te rasprave, drugi su smatrali da je sve to bilo neukusno i loše za moral i disciplinu, dok su treći bili potpuno nezainteresovani za sve šta se tu raspravljalo.

Na osnovu toga autor zaključuje da je držanje oficira na toj konferenciji vrlo indikativno za naše izglede za reformu. »Oni oficiri koji su skloni novinama — a oni obično s poverenjem gledaju na budućnost — otvoreni su i spremni za svaku diskusiju o vojnim problemima i izmenama. Tradicionalisti — a oni obično s manje poverenja gledaju na budućnost — skloni su i spremni da svaku ozbiljniju diskusiju o problemima shvate kao napad na njihove lične vrednosti. Neki oficiri koji su samo na rečima skloni novinama smatraju da su intelektualne rasprave o reformi samo nešto »šik« za njih, ali oni nisu voljni da podrže stvarne promene, zbog toga što bi to moglo da omete ili prekine njihove karijere. Istovremeno, i izvestan broj tradicionalista se svim silama upinje da se sprovedu reforme, jer u tome vide jedini način da se spase njihova omiljena vojska.

Čini se, očigledno, da je u ovom trenutku najpotrebnije da se ozbiljno nastave rasprave o svim navedenim problemima. Iz otvorenog sukoba mišljenja između zainteresovanih oficira mogu proisteći bitna poboljšanja. Sada se i tradicionalistima i »mladoturcima« pruža šansa da odigraju svoje igre.

Ali, šta sa onima koji se u svemu tome drže sasvim nezainteresovano? Ova treća, nezainteresovana grupa za rasprave o reformi predstavlja, međutim, većinu u Kopnenoj vojsci, pa tako i najveću bari-

jeru za bilo kakve promene. Kada se u središtu zbivanja nalazi tako velika grupa, koja zauzima neutralnu poziciju, onda se može očekivati mali napredak. Oni kao da se pitaju: ma, zašto se sekirati? Sadašnji sistem je, u osnovi, dobar i on će već sam, po sili zakona, evoluirati. Šta tu bilo ko od nas pojediniaca može nešto doprineti, sem načelnika Generalštaba? Niko! Sve što čovek tu može učiniti jeste da navuče sebi bedu na glavu, zato što »počne da pravi talase«.

Pošto su na ovaj način oslobodili sebe od svake odgovornosti u pogledu reforme i promena, oni postaju veoma kritični prema onima koji »počnu da prave talase«. Tako i ti neutralci postaju veliki problem u svemu tome — oni ne samo što nisu voljni da dovedu u pitanje postojeće stanje, već se oštro protive da i drugi vode rasprave o tome. Ali, ma koliko to teško bilo, oni se moraju ubediti da veruju da su promene moguće, da njihove karijere neće biti uništene ako počnemo da preispitujemo naše današnje vrednosti i da je reforma od suštinskog značaja za poslevijetnamsku Kopnenu vojsku.

Po mišljenju autora, opšti program mera radi poboljšanja stanja mogao bi se sažeti u nekoliko ovih misli.

Utvrdjivanje dugoročnih ciljeva. Prva stvar koju svi zajedno moramo učiniti jeste utvrditi opštu, globalnu sliku Kopnene vojske kakvu želimo da imamo u sledećih deset godina. Takva globalna slika mora na odgovarajući način i u odgovarajućoj meri biti prikazana svakom pripadniku Kopnene vojske, počev od običnog vojnika do generala sa četiri zvezdice. »Mi i danas raspolazemo Planovima o zajedničkim strategijskim ciljevima, Sistemom za rukovođenje oficirskim sasta-

vom, Planovima za potpuno dobrovoljnu (profesionalnu) Kopnenu vojsku, Planom »Brigada-75«, i sa još desetak takvih planova i programa. Mi, ukratko, imamo dosta takvih pojedinačnih planova i programa, ali ono što nam nedostaje, a moramo imati, jeste opšti, globalni plan. Bez njega ćemo i dalje nastaviti da se petljamo s mnogim detaljima ili da se preplavljujemo mnogim »genijalnim idejama«.

Vraćanje na decentralizaciju. Ukoliko se napusti praksa da »svaki general komanduje vodom iz helikoptera«, što je dosada gotovo sasvim prožimalo Kopnenu vojsku, može se očekivati da će se ponovo uspostaviti ono pravo komandovanje i rukovođenje i da će otpasti dosadašnje menadžersko poslovanje. Ako više komande pokazuju poverenje da su njihove potčinjene starešine u stanju i da znaju kako da se uklope u sistem komandovanja, onda će one prestati da se prekomerno petljaju u svaku situaciju. Ako se nad komandama i starešinama na srednjem nivou ne bude neprekidno bdilo i ako se njihovi postupci ne odmeravaju svakog sekunda, onda će i oni komandama i starešinama na nižem nivou dozvoliti veću širinu i slobodu u svakodnevnom radu. Ako se ovo sprovede, onda se može dogoditi da komandanti bataljona i komandiri četa dobiju slobodu da sami izvode obuku svog ljudstva, da uvode novine, da prave greške, pa čak i da ne uspeavaju u poslu. Ali, ako se i dalje nastavi da sistemom komandovanja i rukovođenja upravljaju kompjuteri, kao što je to danas slučaj, onda nema ništa od odlaganja i napuštanja sve većih zahteva za statističkim podacima, za neprekidno merenje, procenjivanje i menadžersko poslovanje nad nižim jedinicama.

Obnavljanje poštenja i čestitosti. Ukoliko bude manji pritisak komandi odozgo, utoliko će to omogućiti starešinama na svim nivoima da u svom izveštavanju budu poštenji, tačniji i istinitiji. Tako će se starešine osloboditi osećanja da im je profesionalna karijera stalno u pitanju. »Ako se celokupni rad starešina ne meri suvim, statističkim podacima u kompjuterima, i ako se to ne ostvaruje svakodnevno i za svaku akciju, onda ni oni neće više od svojih potčinjenih zahtevati optimalne statističke podatke. Međutim, stvar nije u tome da sada treba da se odbace sva merila i sve norme, već u tome da se prave norme razumno, smišljeno i realno koriste. O tome je jedan starešina iz trupe napisao: »Više komande se moraju osloboditi toga da se neprekidno petljaju u posao potčinjenih starešina, već im treba obezbediti vreme i slobodu da oni sami sprovedu obuku u praksi, da vežbaju, da eksperimentišu, da uče i — da greše.«

Manja komplikovanost i bolja upotreba sadašnje opreme. Autor smatra da bi centralizacija omogućila vraćanje na upotrebu manje komplikovanih sistema opreme, uređaja i oružja. »Ako bi se, na primer, na komandanta divizije ponovo gledalo kao na starešinu samostalne organizacije, koja je u stanju da vodi duže, samostalne operacije, onda on i njegova jedinica ne bi trebalo više da budu deo velikog, glomaznog, bučnog i skupog mehanizma i sistema, sveg od kompjutera i uređaja za vezu. Njegov štab bi mogao koristiti različite minikomputere za obavljanje važnih poslova, pri čemu bi samo krajnje rezultate rada saopštavali višim, nižim i susednim jedinicama«.

Obuku bazirati na iskustvima iz Vijetnama. »U našoj Kopnenoj voj-

sci su uvedeni mnogi postupci, mnoge navike u toku vijetnamskog rata, od kojih su neki dobri, a neki slabi. One koji su dobri treba usvojiti putem prakse, a one koji su slabi treba napustiti, izbaciti. To, između ostalog, znači da ponovo treba naglasiti značaj rodovskih i trupnih škola i kroz njih provesti naše najbolje oficire i podoficire, i ne dozvoliti da škole postanu mesta gde će slonovi odlaziti da umru. Vraćajući se ponovo na neprijatno pitanje komfora, smatram da bi celokupni uslovi za obuku trebalo da se izmene i poboljšaju kako bismo dobijali čvršće, bolje i disciplinovanije vojnike i jedinice, koje bi bile u stanju bolje i efikasnije da obavljaju svoj posao. Mogli bismo, isto tako, napustiti onu naviku da se helikopter svuda i stalno upotrebljava. Njemu treba dati ulogu važnog pomoćnog sredstva na bojištu, a ne sredstva koje je od suštinskog značaja i bez koga se ne može.«

Profesionalni poziv i rad. Sve navedene mere treba da povrate poverenje, ponos i profesionalnu odgovornost u Kopnenu vojsku. »Čini mi se da nam baš sada nedostaju ove tri poslednje stvari.«

Za svaki program promene u Kopnenoj vojsci mogu se kao ozbiljan problem postaviti novac i skepticizam javnosti. Međutim, te dve stvari se mogu posmatrati i kao povoljne mogućnosti jer, po mišljenju autora, u prvom redu treba da budemo skeptični prema tome kako sami danas rešavamo stvari, pogotovo zbog toga što smo poslednjih petnaest godina ulagali novac u rešavanje većine navedenih problema, a iz svega toga nije proizašlo baš bog zna šta. Ako ima kakvih zasluga u zahtevima da se smanji komplikovanost u vojsci, onda pažnja javnosti i smanjeni budžeti

mogu dovesti do toga da Kopnena vojska postane manja, ali zato čvršća.

»Ako bi se pokušalo s uvođenjem neke vrste spartanske obuke, postavlja se pitanje da li bi vojnici bili motivisani da služe u njoj. Nedavna iskustva iz 2. pešadijske divizije ukazuju, međutim, da mladi vojnici još uvek žele i vole da rade naporno, da se iscrpljuju na obuci i da su spremni za borbu. Većina ljudi još uvek voli da bude deo onoga što smatra da je najbolje. Nikad nisam čuo nijednog vojnika da se hvali da pripada nekoj slaboj, lošoj jedinici. Očigledno je, stoga, da ako Kopnena vojska postavi oštre, visoke norme za fizičku spremnost, profesionalne sposobnosti i lično držanje, ako te norme sprovede u život, i ako počne da nagrađuje one koji ispunjavaju te norme, da će još uvek biti dovoljno mladića koji će želeći da stupe u službu Kopnene vojske.«

Na kraju, autor zaključuje da se Kopnena vojska nalazi na raskršnicima. Činjenica što je rat u Vijetnamu bio prvi rat koji smo izgubili može predstavljati povod da sami u sebe sumnjamo, da sami sebe žalimo i sami sebe optužujemo. Krenimo, međutim, drugim putem. Budimo fer i poštteni u procenjivanju samih sebe, zadržimo sve ono što je dobro i odbacimo sve ono što je slabo, loše i što neće dozvoliti da naše drvo poraste i postane jače.

U krajnjoj analizi, mi, profesionalni vojnici, i jesmo Kopnena vojska, pa se pred nas i postavlja dilema: u vremenu koje je sledilo posle vijetnamskog rata nismo bili ni nevini, ni krivi, ali smo bili odgovorni za bojevu efikasnost Kopnene vojske — zaključuje M. Paui.

M. V. Ž.

VOJNI GLASNIK

Stručni časopis KoV-a u broju 3/76. donosi ove članke:

Nikola TRBOJEVIĆ: O borbenoj i društvenoj samozaštiti

Pukovnik Bogdan KULAČANIN: Inženjerijsko obezbeđenje kretanja

Potpukovnik Dobrosav ANTONIJEVIĆ: Obuka artiljerijskih izviđača

Kapetan I klase Ivan ŠEBENIK: Up-ravljanje vatrom tenkovske čete

Kapetan I klase Živan MILIN: Organizacija PNHB obezbeđenja jedinica VOJIN

Pukovnik Joca MARKOVIĆ: Vežbalište za obuku u bacanju ručnih bombi

Potpukovnik Petar NAVARIN: Zvu-kovno izviđanje neprijateljevih ba-terija

Potpukovnik Vojislav ŠEČKOVIĆ: O diverzijama u ONOR-u

Potpukovnik Ibrahim ALIBEGOVIĆ: Priprema i način dejstva divizionara VBR

Kapetan Branko KOLUNDŽIĆ: Šted-nja u JNA

Zastavnik Simo MILOVANOVIĆ: O sistematizaciji radnih mesta

Pitamac stariji vodnik Radivoje ŽIV-KOVIĆ i pitamac mlađi vodnik Stan-ko MANOJLOVIĆ: Stažiranje pito-maca VA i SVŠ — Previše u ulozi nastavnika — Više pažnje planiranju

Potpukovnik Ljubiša ANTONIJEVIĆ: Meteorološki i geofizički aspekti sa-vremenog ratovanja

Časopis ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane, u broju 3/76, donosi ove članke:

Pukovnik Predrag VULIĆ: Petnaest godina vazduhoplovne gimnazije Maršal Tito

Pukovnik dr Milivoje LEVKOV: Ne-ka pitanja samozaštite u oružanim snagama

Potpukovnik Ratko MILOJEVIĆ: Pri-prema analize sistema u pripremanju i donošenju odluka

Potpukovnik Angel ONČEVSKI: Pos-tupak pilota pri nastrojavanju radio-kompasa u letu

Poručnik Željko ŠNEPERGER, dipl. inž.: Konstrukcija i upotreba grafič-kog razmernika za raketiranje iz bri-šućeg leta helikopterom.

Potpukovnik dr Risto BONEVSKI, dipl. farmaceut, i major Gojko ŽE-ZELJ, dipl. inž.: Osnovne karakteris-tike lasera i laserskog zračenja

Potpukovnik Vojislav DUMIĆ: Obu-čavanje radio-tegrafista za rad u uslovima elektronskih dejstava

Pukovnik dr Stjepan JANEŠ, Potpu-kovnici: dr Momčilo STOJKOVIĆ, dr Aleksandar KOLAK i dr Zoran ĐOR-ĐEVIĆ: Neke karakteristike zdrav-stvenog stanja ljudstva tehničkog sa-stava RV i PVO

Dr Borislav MILATOVIĆ, dipl. inž.:
*Merenje vibracija mlaznih motora i
dijagnosticiranje izvora vibracija*

Major Stevan LUKIĆ, dipl. inž.: *Ele-
menti komandi leta i vibracija*

Kapetan Borislav MIJATOVIĆ, dipl.
inž.: *Zaptivanje hidrauličnih spojeva
visokog pritiska pomoću usečnih prs-
tenova*

Major Predrag PEJČIĆ: *Dejstva avi-
jacije u završnim operacijama rata
po ustaškim i četničkim formacijama*

Časopis ratne mornarice u broju 3/76.
donosi ove članke:

Kapetan bojnog broda Blažo MIĆU-
NOVIĆ: *Ideološko-politički rad u
funkciji jačanja borbene izgradnje
jedinica RM*

Kapetan bojnog broda u penziji dr
Jovan VASILJEVIĆ: *Bitka za Jadran*

Kapetan fregate Tone ŽABKAR: *Od-
brana od napada krilatih raketa*

MT major Žarko ĐEREK, dipl. inž.:
*Efektivnost autonomnih minskih zaš-
titnika*

Poručnik korvete Davor DOMAZET-
-LOŠO: *Traženje podmornice po po-
zivu radio-hidroakustičkih plutača*

Major dr Stojadin PETROVIĆ, dipl.
inž.: *Obrada metala posredstvom ek-
splozije*

Kapetan fregate mr Kažimir PRIBI-
LOVIĆ: *Nemačka 10. desantna flotila
u vodama istočnog Jadrana 1944. go-
dine*

Kapetan fregate Mićo ALAR: *Efekat
na funkcionalnom radnom mesiu*

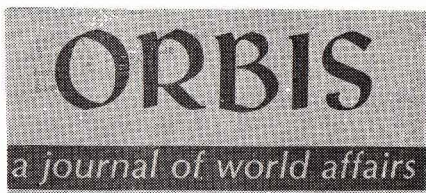
Kapetan korvete Žarko RADOVIĆ:
*Povodom članka »Uloga starešina u
jačanju unutrašnje čvrstine brodskih
vojnih kolektiva«*

STRATEGIE

Organ Francuskog instituta za stra-
tegijska istraživanja u broju za okto-
bar—novembar—decembar 1975. go-
dine, donosi ove članke:

*Analiza dela »Nuklearna vatra« (Le
Feu nucléaire) autora Albert Lega-
ult-a i George Lindsey-a — Michel
Garder*

*Vijetnam: psihološki rat i saveznička
kampanja u širenju informacija —
Bertil Häggman*

Časopis Instituta za spoljopolitička
istraživanja SAD, u broju 3 za 1975.
godinu, u specijalnom izdanju donosi
ove članke:

**POLITIKA SAD 1975—1980. U AZIJ-
SKO-PACIFIČKOM PODRUČJU**

*Odras američkog interesa za Aziju u
periodu od 1975. do 1980. godine*

*Sovjetski interesi i politika u azijsko-
-paciifičkom području — Malcolm
Mackintosh*

*Kineska strategija u azijsko-paciifič-
kom području — Shao-Chnam Leng*

*Glavni interesi i politika Japana u
Aziji i na Pacifiku — Masataka Ko-
saka*

ODNOSI VEĆIH SILA:

*Američko-evropsko-japanski odnosi:
Izgledi krajem 1970.ih godina — Ro-
bert L. Pfaltzgraff, Jr.*

*Trougao Vašington-Moskva-Peking:
Ispitivanje kineskih i sovjetskih kon-
cepција — Uri Ra'anani*

Zmaj, tigar i vuk. Kinesko-sovjetski odnosi i njihov uticaj na Aziju — Robert A. Scalapino

Južna Azija: Nepostojanje ravnoteže na potkontinentu — Richar C. Thornton

REGIONALNI PREGLEDI:

Problemi i perspektive Japanske bezbednosti krajem 1970.ih godina — Jun Tsunoda

Promenjena scena u Južnoj Aziji: Unutrašnje i spoljne dimenzije — Norman D. Palmer

Budućnost Transpaciifičkih saveza SAD — Richard L. Walker

Proširenje nuklearnih sila u Aziji — James E. Dougherty

Revolucionarni rat u Jugoistočnoj Aziji — Robert Thomspen

Domaća nestabilnost u Jugoistočnoj Aziji — Frank N. Trager

Indokineski debakl i Sjedinjene Američke Države — W. Scott Thompson

Počinje nova debata o stratezijskom značaju pacifičkih ostrva — Allan W. Cameron

Opasnosti sa mora: Izvori azijskih konflikata na moru — Geoffrey Kemp

Geopolitički značaj stratezijskih vodenih puteva u azijsko-pacifičkom području — Michale McGwire

Izvori, novi svetski ekonomski poređak i azijsko-pacifičke nacije — Donald R. Sherck

STUDIJE O POJEDINIM ZEM-LJAMA

Australijska spoljna politika pod Vit-lemom — Owen Harries

Indonežanski pogledi na svet i spoljna politika — Francis J. Galbraith

Koreja: stara jednakost, novi činio-ci — Robert F. Rogers

Tajland se suočava sa budućnošću — William R. Kinter

POLITIKA SAD PREMA AZIJI I PACIFIKU

Interesi SAD — hitna potreba za uspostavljanje ravnoteže u Aziji — Gaston Sigur

Nuklearni aspekti buduće politike bezbednosti SAD u Aziji — William R. Van-Cleave i S. T. Cohen

nato review

Časopis Informativne službe NATO-pakta, donosi ove članke:

a) u broju 2 za april 1976. godine

Sadašnje stanje u odnosima Istok-Zapad — Joseph Luns

Nemačka odbrambena politika — Georg Leber

Važna etapa razvoja monetarne politike — Willy De Clercq

b) u broju 3 za jun 1976. godine

Bezbednost Norveške i Atlantski savez — Knut Frydenlund

Evropska bezbednost u 1976 — Paul Vanden Boeynants

Izazov Zapada u izmenjenim stratezijskim uslovima — Gen. Aleksander Haig, Jr.

Pet frontova NATO — Edward Peck
Simpozijum o tehnološkoj kooperaciji Istok-Zapad — Jack Grosberg

Dijalog Sever-Jug — Pierre Uri
Konzervativna partija i odbrana — Julijan Critchley

WEHRKUNDE

Časopis za vojne probleme, organ Udruženja za vojnu nauku SR Nemačke, donosi ove članke:

a) u svesci za mart 1976. (broj 3)

Treći sastanak međunarodne izdavačke kuće »Wehrkunde« — John Killick

Bezbednosno-politički uticaji država koje nisu članice NATO-a i varšavskog pakta na vojne saveze — Curt Gasteyger

Velike sile u sredozemnom moru — Hans-Cristian Pilster

Južna Afrika i odbrana »slobodnog« zapada — Jochen Löser

Da li je u osamdesetim godinama još aktuelna reorganizacija Bundesvera? deo II — H. B. de Nanteuil

Novi kurs francuskih oružanih snaga — Holger Heiko Hoelmann

Nacionalna narodna armija (NVA) u varšavskom paktu — Eugen Prändl

Iskustva i shvatanja mladog oficira u 1975. godini — Hans-Justus Kreker
7. vojna vežba za civilne rukovodioce

PREGLED AKTUELNOSTI

Kratke informacije — Personalne promene u Bundesveru — Južni Atlantik, Kap-Route i Indijski okean — Turska: Približavanje SSSR-u — Švajcarska: Novi lovci za zaštitu prostora — Švajcarska: Armija osamdesetih godina — Švajcarska: Problemi odbijanja vojne službe pod oružjem — Kanada: Smanjeni budžet za odbranu — Varšavski pakt: Ministri odbrane i ministri inostranih poslova — SSSR: Raketne jedinice i artiljerija — SSSR: Vojni budžet 1976. — SSSR: Izvoz oružja — SSSR: Moskovska vojna knjižara — NDR: Težišta popuštanja zategnutosti — Manevri NATO-a sa stanovišta Nacionalne narodne armije (NVA) — NDR: Vojna delegacija u Indiji — NDR: Konferencija o vojnoj politici — Rumunija: Konceptija odbrane — Jugoslavija: Borba protiv kominformista — Jugoslavija: Zaštita pred agresijom — Jugoslavija: Spremnost za odbranu — Jugoslavija: Dan Armije — Jugoslavija: Vojni budžet — Jugoslavija:

Vojna industrija — Japan: Politika bezbednosti — Kina: Zapadna vojna pomoć — Kina: Proizvodnja nafte i uglja — Kina: Naoružanje velikih sila — Zabeleške iz Azije

b) u svesci za april 1976. (broj 4)

NATO ipak nije tako slab! — Hans Hindrich

Značaj poljoprivrede za spoljnu bezbednost i politika bezbednosti — dr Siegfried Mann, državni sekretar

Američke predstave o razvoju Saveza — J. William Middendorf

Evropa i Atlantski savez — dr Manfred Wörner

Austrijska odbrana na novom putu — Wilhelm Meyer-Detring, generalpotpukovnik u penziji

Nacionalna narodna armija i Helsinški — Walter Rehm, diplomirani politolog, major u penziji

Protivtenkovska odbrana — Nikolaus Schmeja, generalštabni potpukovnik u penziji

Uređenje teritorije i odbrana zemlje — diplomirani geograf Egbert Kohler, kapetan

Rat kaplara — Operacije za održanje unutrašnje bezbednosti u severnoj Irskoj — Norman L. Dodd, pukovnik Ujedinjenog kraljevstva u penziji

Bitka oko automatskog oružja — Jochem Peelen

PREGLED AKTUELNOSTI

Francuska: Preoružanje projektilima »pluton« — Reorganizacija KoV-a

Norveška: Ugroženost severnog Atlantika — Odbrana

Nemačka Demokratska Republika: Vojna nauka

Jugoslavija: Jačanje vojnog potencijala

Egipat: Naoružanje iz SSSR-a

Austrijski vojni časopis u svesci 3 (maj/juni) 1969, donosi ove članke:

Političko obrazovanje i odbrana zemlje — Leopold Rettinger

Politika bezbednosti i neutralnost — Heinz Vetschera

Autonomija u naoružanju — austrijske mogućnosti i granice — Hans Sigmund

Sovjetski vojnik — Osnovne karakteristike socijalnog položaja — Dmitri Wokgonow

Popuštanje + bezbednost — Zahtevi Zapada u pogledu koncepta Istoka — Walter Schilling

Smanjenje trupa u srednjoj Evropi — Razvoj pregovora u Beču — Gerhard Heinzl

Neutralna mala država i strategija — Alfred Plienegger

Naučne metode kao pomoć pri komandovanju trupama u borbi — Josef Reifberger

Razvoj vojne obaveštajne službe u Austro-Ugarskoj

OBAVEŠTENJA IZ VOJNE POLITIKE

Obuka vojnih lekara koji redovno služe vojsku u pružanju pomoći prilikom vanrednih situacija i katastrofa — Erich Narodoslavsky

Prilozi o opštoj odbrani zemlje

OPŠTI PREGLED

Precizno dirigovano oružje

SSSR: Manevar »Kavkaz«

Švedska: Politika bezbednosti i opšta odbrana zemlje

Južna Afrika: O razvoju situacije u južnom delu kontinenta

Savezna Republika Nemačka (Izveštaj vojnog predstavnika u Skupštini — Vojna kontraobaveštajna služba, MAD)

— Nemačka Demokratska Republika (Zadaci i obaveze rezervista)

— Francuska (Obavezna vojna služba i poboljšanja u vezi s njom — Francusko prisustvo u prekomorskim zemljama)

— Bliski istok (O razvoju situacije u Libanu — Naoružanje Sirije, odnos snaga — Nuklearno naoružanje)

— Švajcarska (Izdaci za odbranu i nabavke)

— SSSR (Principi odbrane)

— Čehoslovačka (Granične jedinice)

— Mađarska (Zakon o odbrani zemlje)

— SAD (Izdaci za odbranu — Razvoj »Cruise Missiles«)

— NATO (Taktičko nuklearno oružje)

Grčki opštevojni pregled u broju za april 1976. godine donosi ove članke:

Nužno usavršavanje savremene ratne veštine — general-potpukovnik Ahilleas Tagaris (predsednik Instituta za strategijske studije)

Društveni moral omladine — potpukovnik g. d. Valas

Međunarodna utakmica — potpukovnik Kostandinos Cimicelis

Sovjetska doktrina u vezi sa pitanjem izvođenja borbenih dejstava noću — kapetan SAD Engen D. Betit

Pravo — primer, osnovi ličnosti oficira — major Dimitrios Fuflias

Ocenjivanje ekonomske efikasnosti planova investiranja — potporučnik Atan. K. Guzis

RIVISTA MILITARE

Italijanski vojni časopis, u broju 2
(mart—april) 1976, donosi ove članke:

Nova armija — nova doktrina — pu-
kovnik L. Ramponi

Ubacivanje i helikopterski desant na
planini — pukovnik Edoardo Ber-
nardi

Pregovori o SALT-u II — Perspek-
tive, teškoće i moguće posledice even-
tualno novog sporazuma o ograniče-
nju strategijskog oružja — dr Vitorio
Barbati

Škola veze — poručnik Đovani Kaso

Armija i domovina: mogućnosti po-
drške od inženjerskih jedinica — di-
vizijski general Giovanni Depaoli

Jugoslavija: propisi o vojnoj discipli-
ni — general Franko Donati

Neki podaci o napredovanju stare-
šina — pukovnik Edoardo Castellano

Raspored i kretanje artiljerije — pu-
kovnik Luigi Bosso